A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2015. július 15.*

„Verseny — Kartellek — Az előfeszített acél európai piaca — Az árak rögzítése, a piac felosztása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — Az EUMSZ 101. cikk megsértését megállapító határozat — A leányvállalat versenyellenes magatartása anyavállalatnak való betudhatóságára vonatkozó szabályok — Meghatározó befolyás tényleges gyakorlásának vélelme — Ésszerű határidő”

A T-436/10. sz. ügyben,

a **HIT Groep BV** (székhelye: Haarlem [Hollandia], képviselik kezdetben: G. van der Wal, G. Oosterhuis és H. Albers, később: G. van der Wal és G. Oosterhuis ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Van Nuffel, S. Noë és Bottka V., meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az EUMSZ 101. cikk és az EGT Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/38344 – „előfeszített acél”-ügy) 2010. június 30-án hozott, a 2010. szeptember 30-i C(2010) 6676 végleges bizottsági határozattal és a 2011. április 4-i C(2011) 2269 végleges bizottsági határozattal módosított C(2010) 4387 végleges bizottsági határozat megsemmisítése iránti kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök (előadó), F. Dehousse és A. M. Collins bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. június 27-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet[1] *[omissis]*

Az eljárás és a felek kérelmei

65 A Hit Groep a Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 15-én benyújtott keresetlevelével előterjesztette a jelen keresetet.

* Az eljárás nyelve: holland.

1 — A jelen ítéletnek csak azok a pontjai kerülnek ismertetésre, amelyek közzétételét a Törvényszék hasznosnak tartja.

66 A Nedri a Törvényszék Hivatalához 2010. december 24-én benyújtott kérelmében kérelmezte, hogy a jelen eljárásba a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson, mely kérelemnek a Törvényszék első tanácsának elnöke 2011. február 28-i végzésében helyt adott. A Nedri azonban a Törvényszék Hivatalához 2013. október 28-án benyújtott levelében tájékoztatta a Törvényszéket, hogy a beavatkozási kérelmét visszavonja. A Törvényszék hatodik tanácsa elnökének a 2013. december 4-i végzése következésképpen a Nedrit mint beavatkozót törölte a T-436/10. sz. ügyből.

67 A Hit Groep a 2011. május 6-i levélben engedélyt kért arra, hogy az első alkalommal az ellenkérelemben előterjesztett elemekhez képest új jogalapot terjeszthessen elő.

68 A Törvényszék a 2011. június 6-i határozatban felhívta a Bizottságot arra, hogy bocsássa rendelkezésre a második módosító határozatot. A Bizottság 2011. június 16-án eleget tett e felhívásnak.

69 A Hit Groep a 2011. július 26-i levélben megerősítette, hogy kérelmezi annak a lehetőségét, hogy a jogalapjait a második módosító határozat nyomán kiigazíthassa.

70 A Törvényszék a 2011. július 29-i levélben e kérelemnek helyt adott.

71 Az írásbeli szakasz 2011. október 20-án, a viszonválasz eljárási nyelven készült változatának a Bizottság által történő benyújtásával befejeződött.

72 A Bizottság a viszonválaszban állást foglalt a felperes által a jogalapjainak a kiegészítése iránt a válaszban előterjesztett kérelemmel, valamint a felperes által a második módosító határozat elfogadása nyomán előterjesztett észrevételekkel kapcsolatban.

73 Mivel 2013. szeptember 23-tól módosult a Törvényszék tanácsainak összetétele, az előadó bírót a hatodik tanácshoz osztották be, következésképpen a jelen ügyet 2013. október 3-án e tanács elé utalták.

74 A Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzata 52. cikkének 2. §-ában említett előzetes jelentést a hatodik tanácsnak 2013. november 8-án nyújtották be.

75 A Törvényszék 2013. december 17-én, az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében írásbeli kérdéseket intézett a Bizottsághoz. A Bizottság e kérésnek 2014. február 6-án eleget tett. A felperes a Bizottság válaszára vonatkozó észrevételeit a Törvényszék Hivatalához 2014. március 14-én benyújtott beadványban terjesztette elő.

76 A Törvényszék 2014. május 14-én, az előadó bíró jelentése alapján úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt.

77 A Törvényszék a felek szóbeli előadásait és az általa írásban és szóban feltett kérdésekre adott válaszait a 2014. június 27-i tárgyaláson hallgatta meg.

78 A Hit Groep azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot a Hit Groepet érintő részében, különösen ideértve az 1. cikk 9. pontjának b) alpontját, a 2. cikk 9. pontját, valamint a 4. cikk 22. pontját;

– másodlagosan törölje vagy csökkentse a megtámadott határozat 2. cikkének 9. pontjában vele szemben kiszabott bírság összegét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

79 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a Hit Groepet kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

80 A Hit Groep elsődlegesen három jogalapot terjeszt elő a megtámadott határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresetének alátámasztása céljából, és másodlagosan két jogalapot terjeszt elő, ebben az esetben viszont a megsemmisítés, vagy a vele szemben kiszabott bírság összegének a csökkentése iránti kérelme alátámasztásának céljából.

81 A Hit Groep az rásbeli szakasz során egy hatodik, kiegészítő jogalapot is előterjesztett.

82 Az első jogalap egyrészt az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-Megállapodás 53. cikkének az abban a tekintetben való megsértésén, és másrészt az indokolás azon tekintetben fennálló hiányán alapul, hogy a megtámadott határozat a Hit Groeppel szemben a jogsértés elkövetését az 1998. január 1-je és 2002. január 17-e közötti időszak tekintetében állapítja meg.

83 A második jogalap azon alapul, hogy az, hogy a 2004. november 1-je óta gazdasági tevékenységet többé nem folytató Hit Groeppel szemben bírságot szabtak ki, ellentétes az EUMSZ 101. cikk céljaival, a bírságokra vonatkozó uniós politikával, valamint az arányosság elvével, mivel e bírság valójában nem került kiigazításra, és nem is volt szükséges.

84 A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Hit Groep egyetemleges felelősségét tévesen állapították meg a Nedri által elkövetett jogsértésért.

85 A negyedik jogalap azon alapul, hogy a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság összege téves, mivel a Bizottság:

– azáltal, hogy a Hit Groep 2003-ra vonatkozó üzleti forgalmát vette figyelembe, megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdését, valamint az arányosság elvét (első rész);

– köteles lett volna arra, hogy ugyanazt a csökkentést alkalmazza a Hit Groeppel szemben, mint amelyet a Nedrivel szemben az engedékenység keretében megállapított, mivel a Hit Groep felelőssége nem haladhatja meg a Nedri felelősségét (második rész);

– a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság összegét külön számította, pedig azt a Nedrivel szemben kiszabott bírság töredékére kellett volna korlátoznia, mivel a Hit Groepnek csupán az egyetemleges felelősségét állapították meg a Nedrivel szemben megállapított bírság tekintetében (harmadik rész);

– megsértette az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy a 10%-os felső határ alkalmazását követően nem vette figyelembe azon időszak korlátozott voltát, amely tekintetében a Hit Groep felelőssége megállapításra került a Nedri által elkövetett jogsértés miatt (negyedik rész).

86 Az ötödik jogalap, mely másodlagosan került előterjesztésre, az ésszerű határidőnek a Bizottság által történő megsértésén alapul.

87 A hatodik jogalap azon alapul, hogy a bírság alapösszegét a Nedri tevékenységének olyan időszaka vonatkozásában számították, amely meghaladta azt az időszakot, amely tekintetében a Hit Groepnek a leányvállalatáért való egyetemleges felelősségét megállapították.

88 Végezetül a felperes a tárgyaláson felvetett egy hetedik jogalapot, amelyet az ésszerű határidőnek a Törvényszék által történő figyelmen kívül hagyására alapít.

Az első három jogalapról

A megtámadott határozat felidézése

89 A megtámadott határozatból következik, hogy a Hit Groep 1998. január 1-je és 2002. január 17. között a Nedri részvényeinek 100%-ával rendelkezett, következésképpen vélelmezhető a meghatározó befolyás gyakorlása, és e vélelmet a felperes a Bizottság álláspontja szerint nem tudta megdönteni (a megtámadott határozat (804)–(812) preambulumbekezdése).

90 A Bizottság így megállapította, hogy a Nedrit az 1984. január 1-jétől 2002. szeptember 19-ig tartó jogsértés vonatkozásában felelősségre kell vonni, és a felperest az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó időszak vonatkozásában a Nedrivel egyetemlegesen felelősnek nyilvánította (a megtámadott határozat (813) preambulumbekezdése).

91 A megtámadott határozat 1. cikke a következőket írja elő:

„A következő vállalkozások megsértették az EUMSZ 101. cikket, és 1994. január 1-jétől az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy az említett időszakokban az előfeszített acél ágazatában a belső piacon, valamint 1994. január 1-jétől az EGT-n belül megállapodások és összehangolt magatartások sorában vettek részt:

[…]

9. A Nedri csoport vállalkozásai:

a) A Nedri Spanstaal BV 1984. január 1-jétől 2002. szeptember 19-ig, és

b) a Hit Groep BV 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig.”

92 Végezetül a megtámadott határozat 2. cikkében a Bizottság egyrészt a Nedrivel és a Hit Groeppel szemben egyetemlegesen 5 056 500 euró bírságot, másrészt pedig a Hit Groeppel szemben 1 877 500 euró bírságot szab ki.

A felek érvei

– Az első, arra alapított jogalapról, hogy egyrészt megsértették az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy a megtámadott határozat a jogsértés elkövetését a Hit Groeppel szemben az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó időszak vonatkozásában állapítja meg, és másrészt elmulasztották az indokolást

93 A Hit Groep lényegében azzal érvel, hogy az egyetemleges felelősségét a Bizottság mind a kifogásközlésben, mind pedig a megtámadott határozatban kizárólag a Nedrit irányító és a Nedri felett meghatározó befolyást gyakorló részvényesi minősége miatt állapította meg.

94 A felperes álláspontja szerint a Bizottság azonban anélkül, hogy a határozatában erre vonatkozóan okokat fejtett volna ki, vagy azt e tekintetben indokolta volna, egyidejűleg megállapította, hogy a felperes maga is megsértette az EUMSZ 101. cikket.

95 A Hit Groep azzal érvel, hogy bár a jogsértés adott esetben betudható neki, ez nem jelenti azt, hogy e jogsértést ténylegesen elkövette. Úgy véli, hogy a jogsértés tekintetében valójában nem volt sem tettes, sem tettestárs, hanem kizárólag a Nedri magatartásáért vállal felelősséget.

96 Márpedig a Hit Groep álláspontja szerint az ilyen felelősség nem ugyanolyan intenzitású, mint a jogsértést ténylegesen elkövető vállalkozás felelőssége, aminek ki kellene hatnia a bírság összegére is.

97 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

– A második, arra alapított jogalapról, hogy a bírságnak a 2004. november 1-je óta gazdasági tevékenységet többé nem folytató Hit Groeppel szembeni kiszabása ellentétes az EUMSZ 101. cikk céljaival, a bírságokra vonatkozó uniós politikával, valamint az arányosság elvével, mivel e bírság ebben az esetben nem került kiigazításra, és nem is volt szükséges

98 A Hit Groep a 2007. december 11-i ETI és társai ítéletre (C-280/06, EBHT, EU:C:2007:775), valamint Kokott főtanácsnok ezen ügyre vonatkozó indítványára (EU:C:2007:404) hivatkozva lényegében azt állítja, hogy bár igaz az, hogy sem a Hit Groep, sem a Nedri nem tűnt el, és nem is alakult át más jogi személlyé vagy harmadik vállalkozássá, ő maga már 2004. november 1-je óta (azaz, a Bizottság szankcióját több, mint öt évvel megelőző időpont óta) nem folytat a piacon tevékenységet, és vele szemben csupán a jogsértést egyedül elkövető Nedri anyavállalataként alkalmaztak szankciót, és következésképpen a bírságnak az ő esetében semmilyen visszatartó ereje nincs.

99 E szankció tehát a felperes álláspontja szerint nem felel meg a versenypolitika céljainak, és nem arányos, mivel nem alkalmas az EUMSZ 101. cikk céljainak az elérésére, és ahhoz nem is szükséges.

100 A felperes lényegében úgy véli, hogy ilyen körülmények között a gazdasági folytatólagosság elvének arra kellett volna vezetnie, hogy csupán a jogsértést elkövető jogi személlyel, azaz a Nedrivel szemben alkalmazzanak szankciót, mivel maga a felperes, amely csak egy holding, csupán üres héjnak tekinthető.

101 Álláspontja szerint ugyanis abban az esetben, ha egy olyan holding, mint amilyen ő maga is, eladja a jogsértést elkövető leányvállalatát, és e holding később megszünteti a gazdasági tevékenységét, a korábbi csoport gazdasági folytonossága a jogsértést elkövető jogalanyon alapszik, és ezzel a jogalannyal szemben kell kiszabni a bírságot, nem pedig a gazdasági tevékenységet nem folytató holdinggal szemben.

102 A Hit Groep ezenfelül azt állítja, hogy az a választási lehetőség, amelynek a keretében az ítélkezési gyakorlat alapján a Bizottság az anyavállalattal vagy a leányvállalattal szemben alkalmazhat szankciót, a hatékonyságra való törekvés miatt arra kellett volna, hogy vezesse a Bizottságot, hogy kizárólag a Nedrivel szemben alkalmazzon szankciót.

103 Ezenfelül a Hit Groep azzal érvel, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság a leányvállalattal szemben kiszabott bírság összegét nem határozhatja meg a korábbi anyavállalatának az üzleti forgalma alapján abban az esetben, ha a határozat elfogadása időpontjában a vállalkozás kettévált, mivel a korábbi anyavállalat üzleti forgalma már nem tükrözi e vállalkozás tényleges gazdasági teljesítőképességét. A Bizottságnak ezért a bírság összegét úgy kellett volna meghatároznia, hogy azt megfelelteti a tényleges gazdasági teljesítőképességének, amely a korlátozott üzleti forgalmára és a gazdasági tevékenységének a hiányára tekintettel nulla volt (és most is az). Ez tehát azt kellett volna, hogy eredményezze, hogy a Bizottság csak a Nedrivel szemben alkalmaz szankciót.

104 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

– A harmadik, arra alapított jogalapról, hogy tévesen állapították meg a Hit Groepnek a Nedri által elkövetett jogsértésért való egyetemleges felelősségét

105 A Hit Groepnek a Nedri által elkövetett jogsértésért való egyetemleges felelősségét az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó jogsértési időszak vonatkozásában állapították meg.

106 A Hit Groep azonban hangsúlyozza, hogy a Bizottság nem nyilatkozott az 1987. május 1-jétől 1994. május 1-jéig tartó időszak vonatkozásában, amelynek során ugyanakkor a leányvállalata részvényeinek szintén 100%-ával rendelkezett. A Bizottság az 1994. május 1-jétől 1997. december 31-ig tartó időszak tekintetében megállapította, hogy nem rendelkezik bizonyítékkal a Nedri feletti meghatározó befolyás gyakorlását illetően.

107 A Hit Groep lényegében úgy véli, hogy márpedig a közigazgatási eljárás során bizonyította, hogy megdöntötte annak a vélelmét, hogy az olyan anyavállalat, amely a jogsértést elkövető leányvállalat részvényeinek 100%-ával rendelkezik, meghatározó befolyást gyakorol a leányvállalata magatartására.

108 A Hit Groep emlékeztet arra, hogy az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó időszak során pénzügyi holding volt (holdingtársaság).

109 A felperes álláspontja szerint az ilyen holding jellege, működése és részesedésének a kiterjedése azzal a következménnyel jár, hogy az ilyen jogi személy nem tekinthető a leányvállalatára meghatározó befolyást gyakorlónak, még akkor sem, ha abban 100%-os részesedéssel rendelkezik, kivéve, ha a Bizottság bizonyítja ennek az ellenkezőjét.

110 A Hit Groep e tekintetben először is megjegyzi, hogy a Bizottság egy 1994 májusából származó utasítást (directie-instructie) vesz alapul. Márpedig ez az utasítás négy évvel az előtt az időszak előtt keletkezett, amelynek tekintetében a meghatározó befolyás gyakorlását a Bizottság bizonyítottnak tekintette. A Hit Groep továbbá lényegében úgy véli, hogy ez az utasítás nem vonatkozik a leányvállalat napi irányítására vagy kereskedelempolitikájára, és az pusztán a jog és az alapító okiratok által egy holding számára részvényesként biztosított jogok gyakorlásának minősül. Végezetül a Hit Groep nézete szerint mind a Nedri, mind ő maga azzal érvelt, hogy ennek az utasításnak a jellege nem egyértelmű, és a Nedri az ezzel kapcsolatos állításaival ellentétben ennek az utasításnak nem biztosított olyan alkalmazási kört, mint amelyet a Bizottság annak tulajdonít.

111 A Hit Groep másodszor megjegyzi, hogy a Bizottság egy évente körülbelül öt alkalommal ülésező irányítócsoport létezését veszi alapul. A felperes vitatja, hogy elismerte volna azt, hogy e csoporton belül megvitatták az üzlet általános menetét, valamint más fontos kérdéseket. Azzal érvel, hogy csupán két alkalmazottal rendelkezett, bár a részvételeinek a száma 1994-ben elérte a 11-et, 2001-ben pedig a 26-ot. Úgy véli, hogy ilyen körülmények között a Bizottság nem szorítkozhat annak közlésére, hogy meghatározó befolyást gyakorolt, anélkül hogy e tekintetben pontosításokat eszközölne, még ha a Hit Groep valóban fel is kérte a Nedrit arra, hogy tájékoztassa az üzlet általános menetéről, és a számára fontos témakörökről. A Hit Groep véleménye szerint a Bizottság nem szolgáltat indokokat, sem az igazgatócsoporton belüli egyeztetés terjedelmére vonatkozó bizonyítékokat.

112 Harmadszor megjegyzi, hogy a Bizottság egy a Nedrire nézve terhelő nyilatkozatot vesz alapul, amely azt állítja, hogy az irányítócsoport ülései alkalmával valamennyi kereskedelmi aspektust megbeszéltek. A Hit Groepnak az az álláspontja, hogy a közigazgatási eljárás során ezzel kapcsolatban már felvilágosítást adott, és ezek a nyilatkozatok csupán a jogsértésben részt vevő fél nyilatkozatai, anélkül hogy azokat írásbeli bizonyítékok vagy harmadik személyek nyilatkozatai alátámasztanák.

113 A Hit Groep ezzel szemben úgy véli, hogy az üzletmenetből következik az, hogy nem gyakorolt meghatározó befolyást a leányvállalatára. Lényegében ugyanis az az álláspontja, hogy a Nedri a kartellban 1984-ben kezdte meg a részvételét, azaz tizennégy évvel azt megelőzően, hogy a Hit Groep

a megállapítás szerint meghatározó befolyást gyakorolt rá, és a Nedri 2002 őszéig folytatta a részvételét, amikor is a Hit Groep már eladta e leányvállalatát. A Hit Groep álláspontja szerint a Nedri magatartásának önálló jellege így bizonyított.

114 Végezetül a felperes lényegében azon az állásponton van, hogy alaptalanok a Bizottság azon állításai, amelyek szerint az acél ágazatában is gazdasági tevékenységet folytatott, és a Nedri kereskedelmi tevékenységei ezért a saját tevékenységi területéhez kapcsolódtak. A Hit Groep azzal érvel, hogy a Bizottság soha nem állította, hogy a Hit Groep tudott a Nedri által elkövetett jogsértésről, és ő maga is következetesen tagadta azt, hogy e jogsértésről tudomása lett volna, ami irrelevánssá teszi a Bizottság azon állításait, amelyek szerint az acél ágazatában tevékenykedett, mely tevékenységek egyébként sem érintették az előfeszített acél (a továbbiakban: EFA) területét.

115 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

A Törvényszék álláspontja

116 Meg kell vizsgálni egymás után a harmadik, majd az első és a második jogalapot.

– Az elvek felidézése

117 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a vállalkozás fogalma valamennyi jogalanyt magában foglalja, aki gazdasági tevékenységet folytat, a jogalany jogállásától és finanszírozásának módjától függetlenül. E tekintetben a Bíróság kifejtette egyfelől, hogy ezen összefüggésben a vállalkozás fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból e gazdasági egység több természetes vagy jogi személyből áll, és másfelől, hogy ha ilyen gazdasági egység sérti meg a versenyszabályokat, a személyes felelősség elve szerint neki kell felelnie ezért a jogsértésért (lásd: 2011. szeptember 29-i, Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, C-521/09 P, EBHT, EU:C:2011:620, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

118 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik szintén az is, hogy az anyavállalatnak lehet betudni a leányvállalat magatartását, ha az – jóllehet külön jogi személyiséggel rendelkezik – nem önállóan határozza meg saját magatartását a piacon, hanem lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat ad a számára, különös tekintettel az említett két jogi személy közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra (lásd: Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

119 Ilyen helyzetben ugyanis, mivel az anyavállalat és leányvállalata ugyanazon gazdasági egység részét képezi, és ezáltal az EUMSZ 101. cikk értelmében egyetlen vállalkozásnak minősül, a Bizottság jogosult a bírságkiszabó határozatot az anyavállalatnak címezni anélkül, hogy köteles lenne az utóbbinak a jogsértésben való személyes részvételét bizonyítani (lásd: Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Másként fogalmazva nem szükségszerűen az anyavállalat és a leányvállalat közötti, jogsértéssel kapcsolatos felbujtói kapcsolat, sőt, nem is az előbbinek jogsértésben való részvétele, hanem az a tény jogosítja fel a Bizottságot arra, hogy az anyavállalatnak címezzen bírságokat kiszabó határozatot, hogy az érintett társaságok az EUMSZ 101. cikk értelmében egy vállalkozást alkotnak (Aquitaine Elf kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 88. pont).

120 A Bíróság kimondta továbbá, hogy abban a különös esetben, ha az anyavállalat 100%-os részesedéssel rendelkezik az uniós versenyjog szabályait sértő magatartást folytató leányvállalatában, egyrészről ezen anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolhat e leányvállalat magatartására, másrészről pedig fennáll azon megdönthető vélelem, amely szerint az említett anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást

gyakorol leányvállalata magatartására (a továbbiakban: „a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem”) (lásd: Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

121 A meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem egyrészt különösen a versenyszabályokkal – így többek között az EUMSZ 101. cikkel – ellentétes magatartások elrettentő szankciókkal történő megtorlására, illetve azok megismétlésének megelőzésére vonatkozó célkitűzés, másrészt egyes uniós alapelvek, így különösen az ártatlanság vélelme, a büntetések egyéniesítésének és a jogbiztonságnak az elve, valamint a védelemhez való jog, ideértve a fegyveregyenlőség elve közötti egyensúly megteremtésére törekszik. E vélelem éppen ezért megdönthető (Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 59. pont). Ebből következik, hogy az ilyen vélelem arányban áll a kitűzött jogszerű céllal (2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet, C-501/11 P, EBHT, EU:C:2013:522, 108. pont).

122 Elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy valamely leányvállalatnak az anyavállalata az egyedüli tulajdonosa, ahhoz hogy arra következtethessen, hogy ez utóbbi meghatározó befolyást gyakorol e leányvállalat üzletpolitikájára. A Bizottságnak ezt követően módjában áll az anyavállalat egyetemleges felelősségét megállapítani a leányvállalatával szemben kiszabott bírság megfizetését illetően, kivéve ha a fenti vélelem megdöntésére köteles anyavállalat elegendő bizonyítékot terjeszt elő annak bizonyításához, hogy a leányvállalata önálló piaci magatartást követ (lásd: Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

123 Meg kell állapítani, hogy bár a Bíróság az ítélkezési gyakorlatában a leányvállalat 100%-os tulajdonán kívül más körülményekre is hivatkozott, például arra a tényre, hogy nem vitatták az anyavállalatnak a leányvállalata üzletpolitikájára gyakorolt befolyását, és a két társaságnak közös volt a képviselete a közigazgatási eljárás során, továbbra is igaz, hogy e körülményeket a Bíróság nem abból a célból állapította meg, hogy a vélelem alkalmazását további, a befolyásnak az anyavállalat általi tényleges gyakorolására vonatkozó valószínűsítő körülmények előterjesztésétől tegye függővé. Másként fogalmazva a Bizottság nem köteles arra, hogy a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelemnek az adott esetben való alkalmazása érdekében egyéb valószínűsítő körülményeket terjesszen elő azokon túlmenően, amelyek e vélelem alkalmazhatóságát és érvényességét bizonyítják (lásd ebben az értelemben: Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

124 Ezenfelül a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem azon a megállapításon alapul, miszerint egészen rendkívüli körülmények hiányában az a társaság, amelynek a leányvállalat a kizárólagos tulajdonában van, pusztán e tulajdon alapján meghatározó befolyást gyakorolhat e leányvállalat magatartására, és e befolyás tényleges gyakorlásának a hiányát általában leginkább azon jogalanyok tevékenysége keretében kell keresni, amelyekkel szemben e vélelem felállításra kerül. E feltételek mellett, amennyiben elegendő lenne, hogy valamely érintett fél a szóban forgó vélelmet alá nem támasztott kijelentésekkel döntse meg, e vélelem nagyrészt elvesztené az értelmét. (Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 60. és 61. pont).

125 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy önmagában az a körülmény, hogy az anyavállalat holding, nem elég annak kizárásához, hogy e vállalkozás az említett leányvállalatra meghatározó befolyást gyakorolt. A társaságok csoportjának kontextusában ugyanis a holdingnak, amely egyebek mellett a csoporton belüli pénzügyi befektetéseket koordinálja, az a feladata, hogy a különböző társaságokban meglévő részesedéseket egyesítse, és e társaságok egységes irányítását biztosítsa többek között a költségvetés ellenőrzése révén (lásd ebben az értelemben: 2008. október 8-i, Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ítélet, T-69/04, EBHT, EU:T:2008:415, 63. pont; 2011. július 13-i, Shell Petroleum és társai kontra Bizottság ítélet, T-38/07, EBHT, EU:T:2011:355, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, és 2012. június 29-i, E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, T-360/09, EBHT, EU:T:2012:332, 283. pont).

126 Ezenfelül annak megállapítása érdekében, hogy a leányvállalat önálló módon határozza-e meg piaci magatartását, az említett leányvállalat és az anyavállalat közötti valamennyi releváns gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatot is figyelembe kell venni, amelyek az adott esettől függően változhatnak, ezért nem képezhetik kimerítő felsorolás tárgyát (2009. szeptember 10-i, Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ítélet, C-97/08 P, EBHT, EU:C:2009:536, 74. pont).

127 Nem lehet ezt az értékelést egyedül a leányvállalat szűkebb értelemben vett üzletpolitikájával összefüggő bizonyítékokra, például a forgalmazási és árstratégiára korlátozni. Különösen nem lehet a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelmet kizárólag annak a bizonyításával megdönteni, hogy a leányvállalat anélkül irányítja az üzletpolitikájának e meghatározott aspektusait, hogy utasításokat kapna e tekintetben (lásd: 2011. június 16-i, FMC kontra Bizottság ítélet, T-197/06, EBHT, EU:T:2011:282, 105. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

128 Ugyanígy meg kell állapítani, hogy figyelemmel arra, hogy a leányvállalat önállóságát nem kizárólag a vállalkozás működése irányításának vonatkozásában kell vizsgálni, az a tény, hogy a leányvállalat az érintett piacon soha nem alkalmazott az anyavállalat javára sajátos információs politikát, nem elegendő az előbbi önállóságának bizonyításához. (FMC kontra Bizottság ítélet, fenti 127. pont, EU:T:2011:282, 145. pont).

129 Ezenfelül azon tény, hogy az ügy irataiból nem tűnik ki, hogy az anyavállalat utasításokat adott leányvállalatának, nem bizonyíthatja, hogy ilyen utasítások nem is léteztek (lásd: 2011. június 7-i Arkema France és társai kontra Bizottság ítélet, T-217/06, EBHT, EU:T:2011:251, 118. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

130 Mitöbb, a leányvállalat jogsértő magatartása anyavállalatnak való betudásához nem kell bizonyítani, hogy az anyavállalat leányvállalata politikájának egy bizonyos – a jogsértés tárgyát képező – területét befolyásolja (Shell Petroleum és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 125. pont, EU:T:2011:355, 70. pont; 2011. július 13-i, Eni kontra Bizottság ítélet, T-39/07, EBHT, EU:T:2011:356, 97. pont).

131 Ezenfelül megállapítható az anyavállalat felelőssége a leányvállalat által elkövetett jogsértésért akkor is, ha a csoporton belül nagyszámú operatív társaság létezik (1999. április 20-i Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 és T-335/94, EBHT, EU:T:1999:80, 989. pont; 2012. szeptember 27-i Shell Petroleum és társai kontra Bizottság ítélet, T-343/06, EBHT, EU:T:2012:478, 52. pont).

132 Ezenfelül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 296. cikkben előírt indokolásnak a kérdéses aktus jellegéhez kell igazodnia, és abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie az aktust kibocsátó intézmény megfontolásainak, oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedést alátámasztó körülményeket, illetve hogy az illetékes bíróság gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét. Az indokolási kötelezettséget az eset összes körülményeire, így különösen a jogi aktus tartalmára, a hivatkozott indokok jellegére és a címzettek vagy a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett egyéb személyek magyarázathoz fűződő érdekére tekintettel kell vizsgálni. Nem szükséges, hogy az indokolás valamennyi jelentőséggel bíró tény- és jogkérdésre külön kitérjen, mivel azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EUMSZ 296. cikk követelményeinek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére való tekintettel is (1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet, C-367/95 P, EBHT, EU:C:1998:154, 63. pont; 2003. szeptember 30-i Németország kontra Bizottság ítélet, C-301/96, EBHT, EU:C:2003:509, 87. pont; 2004. június 22-i Portugália kontra Bizottság ítélet, C-42/01, EBHT, EU:C:2004:379, 66. pont).

133 Ami az arányosság elvét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ez az elv – a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében – megköveteli, hogy az uniós intézmények aktusai ne haladják meg a szóban forgó szabályozás által kitűzött jogszerű célok elérésére alkalmas és ahhoz szükséges mértéket; így amennyiben több alkalmas intézkedés kínálkozik, a kevésbé kényszerítő intézkedéshez kell folyamodni,

és az okozott hátrányok a kitűzött célokhoz képest nem lehetnek aránytalanul nagyok (lásd: 2013. október 17-i Schaible-ítélet, C-101/12, EBHT, EU:C:2013:661, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

– A harmadik jogalap megalapozottságáról

134 A Hit Groep, amely nem vitatja, hogy a leányvállalatában, a Nedriben 100%-os részesedéssel rendelkezett, lényegében azzal érvel, hogy mivel ő maga holding, a leányvállalatban való 100%-os részesedés alapján a Bizottság nem állapíthatja meg, hogy a leányvállalata felett meghatározó befolyást gyakorolt.

135 A Bizottságnak ugyanis bizonyítania kell az ilyen befolyás fennállását, amit a Bizottság nem tett meg, és az általa hivatkozott kiegészítő bizonyítékok nem teszik lehetővé ilyen következtetés levonását.

136 A felperes azzal érvel, hogy ő maga ezzel szemben megdöntötte a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelmet.

137 Ezt az érvelést azonban el kell utasítani.

138 Mivel a Hit Groep 100%-os részesedéssel rendelkezett leányvállalatának tőkéjében a leányvállalat terhére rótt jogsértés időszakában, a Bizottság jogosan hivatkozott a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelemre, és nem volt köteles arra, hogy e tekintetben egyéb bizonyítékokat terjesszen elő (lásd: Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2011:620, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

139 Következésképpen a Bizottság által előterjesztett kiegészítő bizonyítékok (nevezetesen az 1994. májusi utasítás, az irányítócsoport létezése és hatása, valamint a Nedri nyilatkozatai) relevanciájának hiánya, még ha bizonyított is lenne, mindenesetre semmilyen jelentőséggel nem bír a felperes felelőssége tekintetében, mivel a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem elég a Hit Groep felelősségének a megalapozásához, kivéve, ha ezen utóbbi az említett vélelmet meg tudja dönteni, ami azonban a jelen ügyben nem történt meg.

140 Az ugyanis, hogy a Hit Groep holding, és ráadásul nem is folytat gazdasági tevékenységet, nem elég a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem megdöntéséhez (lásd ebben az értelemben: Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ítélet, fenti 125. pont, EU:T:2008:415, 63. pont; Shell Petroleum és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 125. pont, EU:T:2011:355, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 125. pont, EU:T:2012:332, 283. pont), és nem eredményezi a bizonyítási teher megfordulását, ahogyan azt tévesen a Hot Groep állítja.

141 E tekintetben az, hogy az anyavállalat a társasági jellegére és az alapító okiratban foglalt céljára tekintettel csupán a részesedéseit kezeli, irreleváns (lásd ebben az értelemben: Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ítélet, fenti 125. pont, EU:T:2008:415, 70. pont; FMC kontra Bizottság ítélet, fenti 127. pont, EU:T:2011:282, 130. pont). Ezenfelül a Nedri jogsértő magatartásának az anyavállalatának történő betudásához nem kell bizonyítani, hogy a Hit Groep a leányvállalata politikájának egy bizonyos – a jogsértés tárgyát képező – területét befolyásolta (lásd ebben az értelemben: Shell Petroleum és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 125. pont, EU:T:2011:355, 70. pont; Eni kontra Bizottság ítélet, fenti 130. pont, EU:T:2011:356, 97. pont).

142 Következésképpen az, hogy az anyavállalat maga nem folytatott gazdasági tevékenységet az EFA szektorában, szintén nem elég a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem megdöntéséhez, ami a Hit Groep ezzel kapcsolatos érvének az elutasításához vezet.

143 Ezenfelül szintén el kell utasítani a Hit Groep azon érvét, amely szerint az üzletmenetből következik az, hogy nem volt befolyása a leányvállalatára.

144 A meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem ugyanis nem dönthető meg önmagában annak a bizonyításával, hogy a Nedri a szűkebb értelemben vett üzletpolitikáját – mint például a forgalmazási vagy árstratégiára vonatkozó politikáját – maga irányította anélkül, hogy a Hit Groeptől e tekintetben utasításokat kapott volna. Következésképpen a leányvállalat önállósága nem bizonyítható pusztán annak a bizonyításával sem, hogy az a jogsértéssel érintett termékek forgalmazásával kapcsolatos üzletpolitikájának egyes meghatározott vonatkozásait önállóan irányította.

145 Ugyanígy meg kell állapítani, hogy tekintettel arra, hogy a Nedri önállósága nem értékelhető kizárólag a vállalkozás működése irányításának az aspektusai alapján, az hogy a leányvállalat az érintett piacon soha nem alkalmazott az anyavállalat javára sajátos információs politikát, nem elegendő az előbbi önállóságának bizonyításához (lásd ebben az értelemben: FMC kontra Bizottság ítélet, fenti 127. pont, EU:T:2011:282, 105. és azt követő pontok, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

146 A Hit Groep által előterjesztett bizonyítékok egyike sem alkalmas tehát a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó vélelem megdöntésére, és a harmadik jogalapot el kell utasítani.

– Az első és a második jogalapról

147 Mivel a Bíróságnak a fenti 119. pontban felidézett állandó ítélkezési gyakorlata értelmében nem szükséges az anyavállalatnak a jogsértésben való személyes részvételét bizonyítani ahhoz, hogy az említett jogsértés elkövetéséért bírságot kiszabó határozatot lehessen neki címezni, nem lehet helyt adni a Hit Groep azon érvének, amely szerint a jogsértés nem tudható be neki, mivel a jogsértés tekintetében nem minősül sem tettesnek, sem társtettesnek.

148 A Bizottság e tekintetben ezenfelül nem köteles arra, hogy a megtámadott határozatban külön indokolja a jogsértésnek a Hit Groepnek mint a Nedri anyavállalatának való betudását.

149 Az első jogalapot következésképpen teljes egészében el kell utasítani.

150 A második jogalap tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy a versenyszabályok hatékony végrehajtása céljából szükségessé válhat az, hogy a kartellt kivételesen ne a kartellben részes vállalkozás eredeti, hanem az új üzemeltetőjének tudják be abban az esetben, ha az új üzemeltető ténylegesen is az eredeti üzemeltető jogutódjának tekinthető, vagyis ha a kartellben részes vállalkozást tovább működteti (lásd ebben az értelemben: Kokott főtanácsnok ETI és társai ügyre vonatkozó indítványa, fenti 98. pont, EU:C:2007:404, 75. és 76. pont). Abban az esetben ugyanis, ha semmilyen lehetőségről nem rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy a jogsértést elkövető személytől eltérő személyre szabjanak ki szankciókat, a vállalkozások kibújhatnak a szankciók alól azon egyszerű ténynél fogva, hogy a személyük az átszervezések, átruházások vagy más jogi vagy szervezeti változások következtében módosult (lásd ebben az értelemben: ETI és társai ítélet, fenti 98. pont, EU:C:2007:775, 41. pont).

151 A Bíróság tehát megállapította, hogy az úgynevezett „gazdasági folytonosság” kritériuma csak akkor játszhat szerepet, ha a vállalkozás üzemeltetéséért felelős jogi személy a jogsértés elkövetése után jogi értelemben megszűnt (1999. július 8-i Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítélet, C-49/92 P, EBHT, EU:C:1999:356, 145. pont; 2002. március 20-i HFB és társai kontra Bizottság ítélet, T-9/99, EBHT, EU:T:2002:70, 104. pont), vagy valamely vállalkozás belső átszervezésének esetében, ha a vállalkozás eredeti üzemeltetője nem szűnik meg szükségképpen jogi értelemben létezni, azonban már nem végez gazdasági tevékenységet az érintett piacon, az eredeti üzemeltető és a vállalkozás új üzemeltetője közötti strukturális kapcsolatokra tekintettel (lásd ebben az értelemben: 2004. január 7-i Aalborg

Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EBHT, EU:C:2004:6, 359. pont; ETI és társai ítélet, fenti 117. pont, EU:C:2007:775, 41. pont).

152 Meg kell azonban állapítani, hogy amint a Bizottság megjegyzi, a Hit Groep esetében a Bíróság által meghatározott két helyzet közül az egyik sem áll fenn.

153 Nem szűnt meg ugyanis sem a Nedri, sem a Hit Groep – jóllehet már nem tartoznak ugyanahhoz a csoporthoz –, és nem került sor olyan belső átszervezésre, amelynek a keretében a Hit Groepnek strukturális kapcsolatai lettek volna az átvevővel.

154 Ebből következően a gazdasági folytonosság kritériuma, amely igazolná a jogsértésnek a kizárólag a leányvállalatnak való betudását, nem alkalmazható a jelen ügyben, és a Hit Groep nem hivatkozhat ezen ítélkezési gyakorlatra annak vitatása érdekében, hogy a Nedri által elkövetett jogsértésért való egyetemleges felelősséget neki betudják, míg a Nedri részesedésének 100%-ával rendelkezett.

155 Ezenfelül a Bizottság jogosan emlékeztet arra, hogy a versenyjogi jogsértésekre vonatkozó szankció és az ahhoz kapcsolódó bírság elrettentő és megtorló hatású is, és a szankció továbbra is kiszabható az anyavállalattal szemben akkor is, ha a jelen ügyben kétségtelenül korlátozta a gazdasági tevékenységét, de fenntartotta a jogi létezését, amely továbbra is lehetővé teszi a szankcionálását.

156 Így nem lehet helyt adni a Hit Groep arra vonatkozó érvének, hogy a vele szemben megállapított szankció nem hatékony. Az, hogy a Hit Groeppel szemben szankciót alkalmaznak, önmagában nem aránytalan, és nem is ellenétes az EUMSZ 101. cikk céljával.

157 Végezetül a felperes álláspontja szerint a 2011. március 24-i Pegler kontra Bizottság ítéletből (T-386/06, EBHT, EU:T:2011:115) az következik, hogy a Bizottság a leányvállalattal szemben kiszabott bírság összegét nem alapíthatja a volt anyavállalatnak az üzleti forgalmára, ha a határozat elfogadásakor a vállalkozás szétvált, mivel a volt anyavállalat üzleti forgalma már nem tükrözi e vállalkozás gazdasági teljesítőképességét.

158 Következésképpen a Hit Groep álláspontja szerint a Bizottságnak úgy kellett volna megállapítania a bírság összegét, hogy az megfeleljen a felperes tényleges gazdasági teljesítőképességének, amely a korlátozott üzleti forgalmára és arra a tényre tekintettel, hogy a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában nem végzett gazdasági tevékenységet, nullával volt egyenlő, ami így a Bizottságot arra kellett volna, hogy vezesse, hogy kizárólag a Nedrivel szemben alkalmazzon szankciót.

159 Ennek az érvelésnek azonban – amellyel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy azt első alkalommal ebben a formájában csupán a válaszban (2.14. pont) terjesztették elő – nem lehet helyt adni.

160 Egyrészt a fenti 157. pontban hivatkozott Pegler kontra Bizottság ítélet (EU:T:2011:115) 133. pontja, amelyre a felperes hivatkozik, olyan ténybeli és jogi helyzetre vonatkozik, amely eltér a Nedri és a Hit Groep esetében fennállótól. Az ugyanis a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK] 65. cikk (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.) 1. A. pontja negyedik és ötödik bekezdésének alkalmazására vonatkozik, mely rendelkezések a bírság elrettentés céljából történő növelését érintik.

161 Másrészt igaz, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben kitűnik, hogy a bírságot kiszabó határozat több címzettje alkotja e határozat elfogadásának időpontjában azon vállalkozást, amely a szankcionált jogsértésért felelős gazdasági egység, kizárólag ebben az esetben számítható ki a felső határ e vállalkozás, azaz valamennyi összetevőjének teljes forgalma alapján. Ezzel szemben, ha e

gazdasági egység időközben megszűnt, a határozat minden címzettje jogosult arra, hogy a szóban forgó felső határt egyedileg alkalmazzák vele szemben (2005. június 15-i Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ítélet, T-71/03, T-74/03, T-87/03 és T-91/03, EU:T:2005:220, 390. pont).

162 A Bizottság azonban a 10%-os felső határt kizárólag a Hit Groep üzleti forgalma alapján számította ki, mivel az a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában a Nedrivel már nem alkotott egy vállalkozást.

163 Amennyiben a felperes az érvelésével a Bizottság által figyelembe vett referenciaévet kívánja vitatni, meg kell állapítani, hogy az összemosódik a negyedik jogalap első részével, amely éppen erre a kérdésre vonatkozik, és amelyre hivatkozni kell.

164 Következésképpen e kifogást megalapozatlanság miatt el kell utasítani anélkül, hogy határozni kellene annak elfogadhatóságáról.

165 A második jogalapot következésképpen teljes egészében el kell utasítani.

A negyedik, a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság összegének meghatározása tekintetében figyelembe vett tényezők vonatkozásában elkövetett különböző hibákra alapított jogalapról

Az első, arra alapított részről, hogy a Bizottság megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdését, valamint az arányosság és a megfelelő ügyintézés elvét azáltal, hogy téves módon a Hit Groep 2003-as évre vonatkozó üzleti forgalmát vette figyelembe

– A felek érvei

166 A Hit Groep lényegében azt állítja, hogy a Bizottság tévesen vette alapul a 2007. június 7-i Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítéletből (C-76/06 P, EBHT, EU:C:2007:326) következő ítélkezési gyakorlatot – amely ítélet olyan helyzetre vonatkozik, amelyben a vállalkozás a megtámadott határozat elfogadását megelőző üzleti évben semmilyen tevékenységet nem folytatott, és semmilyen üzleti forgalmat nem bonyolított –, ahhoz hogy a 2003-as üzleti forgalmát vegye figyelembe, amely ezen üzleti év vonatkozásában 69 345 000 euró volt, nem pedig a 2009-es évben bonyolított üzleti forgalmát, amely 152 257 euró volt.

167 A Hit Groep álláspontja szerint e tekintetben figyelembe kell venni azt, hogy holdingnak minősül, amelynek a rendes tevékenysége abban áll, hogy részesedéseket szerez, azokat megtartja, kamatokat szerez, és e részesedéseket eladja. A helyzete e tekintetben különbözik a fenti 166. pontban hivatkozott Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítélet (EU:C:2007:326) alapjául szolgáló ügyben felmerülő helyzettől, amelyben a vállalkozás nem holding volt, hanem működő vállalkozás.

168 A felperes álláspontja szerint a holding üzleti forgalma ugyanis a pénzügyi tevékenységével párhuzamosan változik, és a viszonylag korlátozott pénzügyi tartalék fenntartását, valamint a több év során fennálló minimális üzleti forgalmat egy holding rendes tevékenysége gyakorlásának kell tekinteni.

169 A Hit Groep kifejti, hogy a helyzete eltér a fenti 166. pontban hivatkozott Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítélet (EU:C:2007:326) alapjául szolgáló ügyben felmerülőtől abban is, hogy ezen utóbbi ügytől eltérően az esetében egy hozzávetőlegesen hét éven át tartó, olyan időszakról van szó, amelynek során, bár a tevékenysége lelassult, azt mégis rendes tevékenységnek kell tekinteni.

170 Ebből következően a Bizottság tévesen utasította el az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének alkalmazását.

171 Ezenfelül álláspontja szerint a fenti 166. pontban hivatkozott Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítéletből (EU:C:2007:326) következik, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt, 10%-os felső érték célja annak megakadályozása, hogy a bírság aránytalan legyen a vállalkozás nagyságához képest, és e rendelkezés előfeltételezi, hogy az érintett vállalkozás a vele szemben megállapított bírság kiszabásának időpontjában kereskedelmi tevékenységet folytasson.

172 A Hit Groep álláspontja szerint ebből az következik, hogy a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia a bírság arányosságát, amit nem tett meg, annak ellenére, hogy minden ehhez szükséges bizonyíték a rendelkezésére állt, ami sérti az arányosság és a megfelelő ügyintézés elvét.

173 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

– A Törvényszék álláspontja

174 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében a Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból megsértik az EUMSZ 101. cikk vagy az EUMSZ 102. cikk rendelkezéseit. A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

175 A Bíróság megállapította, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében meghatározott felső határ célja, hogy a bírságok ne legyenek aránytalanok az érintett vállalkozás nagyságához képest (Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítélet, fenti 166. pont, EU:C:2007:326, 24. pont).

176 Olyan korlátról van tehát szó, amely valamennyi vállalkozás esetén egyformán alkalmazandó, és amelyet az egyes vállalkozások mérete alapján alakítottak ki, és amelynek a jogsértés súlyának és időtartamának szempontjához képest különálló és független célja van. A felső korlát egyedüli lehetséges következménye az, hogy az e szempontok alapján kiszámított bírságot a maximálisan megengedett mértékre csökkentik. A korlát alkalmazása magában foglalja azt, hogy az érintett vállalkozás nem fizeti ki a bírságot, amelyet főszabály szerint ki kellene fizetnie, ha a Bizottság az említett szempontok alapján végezné az értékelést (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EBHT, EU:C:2005:408, 281–283. pont).

177 Másként fogalmazva a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások forgalma 10%-os felső határának a 23. cikk (2) bekezdésében történő megállapításával elérni kívánt cél többek között annak elkerülésére irányul, hogy az e felső határnál magasabb összegű bírság kiszabása meghaladja az említett vállalkozásnak a bírság megfizetésére irányuló képességét abban az időpontban, amikor a Bizottság megállapítja a jogsértés tekintetében a felelősségét, és vele szemben pénzbüntetést szab ki (2014. szeptember 4-i YKK és társai kontra Bizottság ítélet, C-408/12 P, EBHT, EU:C:2014:2153, 63. pont).

178 Az „előző üzleti évnek” az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében vett fogalma tekintetében meg kell állapítani, hogy az főszabály szerint az érintett vállalkozásnak a határozat elfogadásának időpontjában megállapítható legutolsó teljes üzleti évét jelenti (2010. április 28-i Gütermann és Zwicky kontra Bizottság ítélet, T-456/05 és T-457/05, EBHT, EU:T:2010:168, 80. pont; lásd továbbá ebben az értelemben: Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítélet, fenti 166. pont, EU:C:2007:326, 32. pont).

179 Mind annak a rendszernek a céljaiból, amelynek az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdése a részét képezi, mind pedig a fenti 166. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a 10%-os korlát alkalmazásának előfeltétele egyrészt az, hogy a Bizottságnak rendelkezésére álljon a határozat elfogadásának időpontját megelőző utolsó üzleti év forgalma, és másrészt az, hogy ezen adatok egy tizenkét hónapos időszakon át folytatott rendes gazdasági

tevékenységet magában foglaló teljes évre vonatkozzanak (2005. november 29-i Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítélet, T-33/02, EBHT, EU:T:2005:428, 38. pont; Gütermann és Zwicky kontra Bizottság ítélet, fenti 178. pont, EU:T:2010:168, 95. pont).

180 Bár a fenti 166. pontban hivatkozott Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítéletből (EU:C:2007:326, 32. pont) az következik, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt bírság felső határának a kiszámításához a Bizottságnak főszabály szerint az érintett vállalkozás által azon teljes üzleti év során elért forgalmat kell figyelembe vennie, amely a bírságot kiszabó határozat elfogadásának időpontjában az utolsónak számít, annak a szabályozásnak a kontextusából és céljaiból azonban, amelynek az említett rendelkezés a részét képezi, az következik, hogy ha a Bizottság határozatát megelőző üzleti év forgalma nem képvisel egy tizenkét hónapos időszakon át folytatott rendes gazdasági tevékenységet magában foglaló teljes üzleti évet, és így nem szolgáltat hasznos információt az érintett vállalkozás tényleges gazdasági helyzetére és a vele szemben megállapítandó bírság megfelelő mértékére vonatkozóan, az említett forgalom nem vehető figyelembe a bírság felső határának meghatározásához. Ezen utóbbi esetben, amely csak rendkívüli körülmények között merül fel, a Bizottságnak a bírság felső határának a kiszámításához azt az utolsó teljes üzleti évet kell figyelembe vennie, amely rendes gazdasági tevékenységet magában foglaló teljes évet tükröz (2012. december 12-i 1. garantovaná kontra Bizottság ítélet, T-392/09, EU:T:2012:674, 86. pont, melyet fellebbezés nyomán helyben hagyott a 2014. május 15-i 1. garantovaná kontra Bizottság ítélet, C-90/13 P, EU:C:2014:326).

181 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a Hit Groep 2009 szeptemberében annak kérdésére közölte a Bizottsággal, hogy 2002. január 17-én eladta a Nedrit, valamint 2004. november 1-jén átruházta minden egyéb vállalkozását, és emiatt ezen utóbbi időponttól kezdődően felhagyott az üzleti tevékenységeivel (a keresetlevél A 13 melléklete, 223. és 224. o.). A Hit Groep ezenfelül közölte a Bizottsággal a 2003-as és 2004-es évre vonatkozó üzleti forgalmát.

182 A fenti 179 és 168. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatra tekintettel ezért rá kell mutatni, hogy a Bizottság nem követett el hibát annak megállapításakor, hogy mivel a 2009-es év vonatkozásában az üzleti év forgalma nem szolgál hasznos információval az érintett vállalkozás tényleges gazdasági helyzetének a megállapításához, az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt felső érték számításához a 2003-es év üzleti forgalmát kell alapul venni, mely év az az utolsó teljes üzleti év, amelynek során a vállalkozás tizenkét hónapon át rendes gazdasági tevékenységet folytatott.

183 El kell utasítani ezenfelül a felperesnek a holding társasági formához és az ahhoz kapcsolódó állításait, hogy a viszonylag korlátozott pénzügyi tartalék és a minimális üzleti forgalom éveken át való fenntartása (2005–től 2009-ig) egy holding rendes tevékenysége gyakorlásának tekinthető, ami igazolja a 2009-es üzleti forgalmának a figyelembevételét.

184 Ezek az állítások ugyanis ellentétesek a felperesnek a saját, az üzleti tevékenységeinek a 2004-ben való megszüntetésére vonatkozó nyilatkozataival, amelyek valójában megerősítik, hogy a vállalkozás „rendes gazdasági tevékenységének legutolsó teljes üzleti éve”, amelynek során a vállalkozás tizenkét hónapon át folytatta e tevékenységet, valóban 2003-ban volt, és nem 2009-ben.

185 Ezenfelül a felperes emlékeztet arra, hogy a holding rendes tevékenysége abban áll, hogy részesedéseket szerez, azokat megtartja, kamatokat szerez, és e részesedéseket eladja. Márpedig meg kell állapítani azt, hogy 2004-ben valamennyi részesedését eladta, és ezen időpontot követően a saját megfogalmazásával élve a tevékenysége arra szorítkozott, hogy korlátozott pénzügyi tartalékot és minimális forgalmat tartott fenn, ami nem elegendő ahhoz, hogy döntően bizonyítsa az említett társaság rendes gazdasági tevékenységének fennállását (lásd ebben az értelemben: Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ítélet, fenti 179. pont, EU:T:2005:428, 48. és azt követő pontok; Gütermann és Zwicky kontra Bizottság ítélet, fenti 178. pont, EU:T:2010:168, 102. pont).

186 Következésképpen a Bizottság nem sértette meg az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdése második albekezdésének a Bíróság értelmezése szerinti rendelkezéseit.

187 Ebből következik az, hogy a Bizottság azzal, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső érték kiszámításához a 2003-as üzleti évet vette alapul, nem sértette meg sem az arányosság, sem a megfelelő ügyintézés elvét, mivel – amint arra köteles volt – a felperes rendes gazdasági tevékenységének legutolsó olyan teljes üzleti évét vette figyelembe, amelynek során a felperes tizenkét hónapon át folytatta e tevékenységet.

188 A negyedik jogalap első részét ebből következően el kell utasítani.

A második, arra alapított részről, hogy a Hit Groepnek részesülnie kellett volna a Nedri számára az engedékenységi közlemény alapján biztosított bírságcsökkentésben

– A felek érvei

189 A Hit Groep lényegében úgy véli, hogy mivel kizárólag egyetemleges a felelőssége a korábbi leányvállalatával szemben az annak a jogsértésben való részvétele miatt kiszabott bírság tekintetében, automatikusan részesülnie kellene a bírság összegének a Nedrivel szemben az engedékenység keretében alkalmazott csökkentésében, amit a Bizottság a Hit Groep álláspontja szerint tévesen tagadott meg. A Nedri eladása, amelyre időközben sor került, nem járhat következményekkel e tekintetben, ugyanúgy, ahogy egyébiránt ezen eladás az egyetemleges felelősségre sincs hatással.

190 A Hit Groep érvelése szerint, ha a jogsértésért való felelősségnek a megállapítása a vállalkozás fogalmán alapszik, és a Hit Groep a Nedriben való 100%-os részesedése miatt egyetemlegesen felelős, ugyanígy meg kell állapítani, hogy milyen eredménnyel járnak e felelősség következményei a bírság összegének megállapítása során. A Hit Groep e tekintetben vitatja a Bizottság azon érvelését, amely szerint az ilyen megközelítés ellentétes lenne az engedékenységi közlemény logikájával, és azzal rével, hogy a Bizottság állításaival ellentétben a bírság összegének megállapítása tekintetében nem minősül „egy másik vállalkozásnak”.

191 A Hit Groep ezenfelül úgy véli, hogy a Bizottság nem hivatkozhat a 2009. szeptember 30-i Hoechst kontra Bizottság ítéleten (T-161/05, EBHT, EU:T:2009:366) alapuló ítélkezési gyakorlatra, mely ítélet olyan esetet érint, amely az övéhez nem hasonló.

192 A jelen ügyben ugyanis a jogsértést nem a Hit Groep és a Nedri követte el egymás után, hanem kiárólag a Nedri, az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig terjedő időszak vonatkozásában.

193 A Hit Groep ezenfelül úgy véli, hogy nem kifogásolható vele szemben az, hogy nem nyújtott be engedékenység iránti kérelmet, mivel nem volt tudomása semmiről, és következésképpen semmilyen releváns információval nem rendelkezett.

194 Az, hogy a szóban forgó eljárásról értesülhetett 2003-ban és 2004-ben, a Bizottság információkérését kötetően, nem releváns e tekintetben, hiszen ő maga eladta a Nedrit 2002-ben, és ettől az időponttól kezdődően semmilyen információhoz nem volt hozzáférése.

195 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

– A Törvényszék álláspontja

196 Az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy csupán egyetlen, az engedékenységi közlemény alapján a Bizottsággal együttműködő vállalkozás tekintetében csökkenthető azon bírság összege, amelyet ezen együttműködés hiányában kiszabtak volna. E csökkentés nem terjeszthető ki olyan társaságra, amely a szóban forgó jogsértés időtartamának egy részében az e vállalkozásból álló gazdasági egység részét alkotta, ám amely már azon időszak alatt nem tartozott e gazdasági egységhez, amikor az együttműködött a Bizottsággal. Az engedékenységi közleménynek az uniós versenyjoggal ellentétes magatartások feltárásának elősegítésére irányuló célkitűzésére figyelemmel, és e jog hatékony alkalmazásának biztosítását tekintetbe véve ugyanis semmi nem igazolja a valamely vállalkozásnak a Bizottsággal való együttműködése alapján nyújtott bírságcsökkentés kiterjesztését egy olyan vállalkozásra, amely ugyan korábban irányítást gyakorolt a szóban forgó jogsértéssel érintett tevékenységi ágazatban, ám ő maga a jogsértés feltárásához nem járult hozzá (2014. április 30-i FLSmidth kontra Bizottság ítélet, C-238/12 P, EBHT, EU:C:2014:284, 83 és 85. pont; Hoechst kontra Bizottság ítélet, fenti 191. pont, EU:T:2009:366, 76. pont).

197 A jelen ügyben a Hit Groep már nem irányította a Nedrit abban az időpontban, amikor ezen utóbbi az engedékenységi közleményben biztosított kedvezményt kérelmezte, és nem járult hozzá a jogsértés feltárásához. A felperes ugyanis maga közli, hogy nem volt tudomása semmiről, és következésképpen nem rendelkezett semmilyen releváns információval, amelyet a Bizottsággal közölhetett volna.

198 Következésképpen a felperes nem részesülhet a Nedrinek nyújtott bírságcsökkentésben.

199 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy a Hit Groepet jogosan vonták felelősségre (lásd a fenti 119. és 147. pontot) a jogsértésnek az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó időszakban való elkövetése vonatkozásában, tekintettel az általa a leányvállalata felett gyakorolt meghatározó befolyásra, amint az a megtámadott határozat 1. cikke 9. pontjának b) alpontjából is kitűnik. A két társaságnak, tekintettel arra, hogy versenyjogi értelemben egyetlen vállalkozást alkottak, ezt követően állapították meg az egyetemleges felelősségét a velük szemben kiszabott bírság egy része tekintetében.

200 A Hit Groep azon érvelése, amely szerint kizárólag a Nedri követte el a jogsértést, és magát a Hit Groepet csupán az egyetemlegesség kötelezi, tehát a megtámadott határozat téves értelmezésén alapul.

201 Következésképpen a negyedik jogalap második részét el kell utasítani.

A negyedik jogalap harmadik, arra alapított részéről, hogy egyrészt a Hit Groep, amely a Nedrivel szemben kiszabott bírság tekintetében egyetemlegesen felelős, csupán *pro rata temporis,* a Nedrivel szemben megállapított bírság egy részének megfizetésére lett volna kötelezhető, és másrészt a Bizottság a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság összegét téves módon külön számította, valamint a negyedik jogalap negyedik, az arányosság elvének és az egyenlő bánásmód elvének a megsértésére alapított részéről

– A felek érvei

202 A Hit Groep lényegében azzal rével, hogy a felelősségét csupán a Nedri anyavállalataként állapították meg, és nem az EUMSZ 101. cikk olyan megsértése alapján, amelyet ő maga követett volna el. Álláspontja szerint a megtámadott határozatból ugyanis az következik, hogy a Bizottság a Hit Groep felelősségét csupán a Nedri által az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó időszak tekintetében kiszabott bírság megfizetése tekintetében állapította meg.

203 A Hit Groep álláspontja szerint ezzel az értékeléssel ellentmondásban áll az, hogy vele szemben magasabb bírságösszeget állapítottak meg, mint a Nedrivel szemben, a felelőssége ugyanis ezen utóbbi vállalkozás felelősségét a 2011. március 24-i Tomkins kontra Bizottság ítélet (T-382/06, EBHT, EU:T:2011:112) értelmében nem haladhatja meg.

204 A felperes álláspontja szerint ugyanis az egyetemleges felelősségét *pro rata temporis* a Nedrivel kiszabott bírság negyvennyolc-kétszázhuszonnegyede tekintetében kellett volna megállapítani. Ezt az arányos számítást ugyanis megerősíti az ítélkezési gyakorlat (Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 126. pont, EU:C:2009:536). A vele szemben kiszabott bírság ezért aránytalan.

205 A felperes közli, hogy igaz, hogy a Bizottság az álláspontjának alátámasztása érdekében a Bíróság és a Törvényszék különböző ítéleteire hivatkozik (2000. november 16-i Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ítélet, C-286/98 P, EBHT, EU:C:2000:630; Cascades kontra Bizottság ítélet, C-279/98 P, EBHT, EU:C:2000:626; 1991. december 17-i Enichem Anic kontra Bizottság ítélet, T-6/89, EBHT, EU:T:1991:74; HFB és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 151. pont, EU:T:2002:70), de ez az ítélkezési gyakorlat az álláspontja szerint irreleváns, mivel ezekben az ügyekben az anyavállalat a felperes helyzetétől eltérően tettestárs volt a jogsértésben.

206 A Hit Groep továbbá lényegében azt állítja, hogy az üzleti forgalom 10%-ára vonatkozó felső érték alkalmazása nem elegendő ahhoz, hogy a jelen ügyben a bírság összege arányossá váljon, és a személyes felelőssége időtartamát e felső határ alkalmazását követően figyelembe kellett volna venni. A Hit Groep e tekintetben közli, hogy a 2011. március 3-i Siemens és VA Tech Transmission & Distribution kontra Bizottság ítélet (T-122/07–T-124/07, EBHT, EU:T:2011:70) megerősíti, hogy a bírság összegének a számítása nem ér véget a 10%-os felső érték alkalmazásával, és a Bizottság ebben a szakaszban köteles arra is, hogy a kiszabott bírságok végső összegét az arányosság elvére tekintettel értékelje.

207 A Hit Groep kifejti, hogy a vele szemben kiszabott bírság, amely egy négy éven át tartó jogsértésre vonatkozik, valójában 27%-kal magasabb, mint a Nedrivel szemben kiszabott bírság, mely vállalkozás tekintetében 18 éven és nyolc hónapon át tartó jogsértési időszakot állapítottak meg.

208 Márpedig a Hit Groep álláspontja szerint pusztán a 10%-os felső határ alkalmazása nem elegendő a vele szemben a Nedrihez képest alkalmazott hátrányos megkülönböztetés jogszerűvé tételéhez vagy kiküszöböléséhez.

209 Ezt a kiigazítást a Bizottságnak a Hit Groep hozzájárulási képességének az értékelése keretében kellett volna elvégeznie, de a Bizottságnak még ezen az alkalmon kívül is volt lehetősége arra, hogy az arányosság elvének és az egyenlő bánásmód elvének az alkalmazása vonatkozásában felmerülő problémát orvosolja.

210 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

– A Törvényszék álláspontja

211 Először is jogosan állapították meg a Hit Groep felelősségét az 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó jogsértés elkövetéséért, tekintettel az általa a leányvállalata felett gyakorolt meghatározó befolyásra, amint az a megtámadott határozat 1. cikke 9. pontjának b) alpontjából is kitűnik. A két társaságnak, tekintettel arra, hogy versenyjogi értelemben egyetlen vállalkozást alkottak, ezt követően megállapították az egyetemleges felelősségét 5 056 500 euró összegű bírság tekintetében, a Hit Groeppel szemben pedig ezenfelül 1 877 500 euró összegű bírságot is kiszabtak.

212 A fenti 146 és 187. pontban kifejtett okok miatt el kell utasítani a Hit Groep azon érvét, amely szerint kizárólag a Nedri követte el a jogsértést, és őt magát csupán az egyetemlegesség kötelezi, amely érv a megtámadott határozat téves értelmezéséből származik.

213 Másodszor igaz, hogy megállapításra került, hogy ha az anyavállalat nem vett részt ténylegesen a kartellben, és a felelőssége kizárólag a leányvállalatának az említett kartellben való részvételén alapul, az anyavállalat felelőssége pusztán származékos, járulékos és a leányvállalat felelősségétől függő felelősségként értékelendő, és ezért nem haladhatja meg a leányvállalat felelősségét (Tomkins kontra Bizottság ítélet, fenti 203. pont, EU:T:2011:112, 38. pont, melyet fellebbezés nyomán helyben hagyott a 2013. január 22-i Bizottság kontra Tomkins ítélet, C-286/11 P, EBHT, EU:C:2013:29, 39. pont).

214 Ez az ítélkezési gyakorlat azonban nem érinti annak a lehetőségét, hogy abban az esetben, ha két különálló jogi személy – mint például egy anyavállalat és a leányvállalata – a velük szemben bírságot kiszabó határozat meghozatalának időpontjában már nem képez az EUMSZ 101. cikk értelmében vett egyetlen vállalkozást, a bírság összegének a számítása során figyelembe vegyék az őket külön-külön jellemző tényezőket.

215 Abban az esetben például, ha két különálló jogi személy – mint például egy anyavállalat és a leányvállalata – a versenyjogi szabályok megsértése miatt velük szemben bírságot kiszabó határozat meghozatalának időpontjában már nem képez az EUMSZ 101. cikk értelmében vett egyetlen vállalkozást, mindegyiküknek joga van ahhoz, hogy egyedileg alkalmazzák vele szemben a forgalom 10%-ának felső határát (2013. november 26-i Kendrion kontra Bizottság ítélet, C-50/12 P, EBHT, EU:C:2013:771, 57. pont).

216 Ugyanez igaz az engedékenység esetleges kedvezményére, amelyet nem követelhet olyan társaság, amely a szóban forgó jogsértés időtartamának egy részében a valamely vállalkozás által alkotott gazdasági egység részét alkotta, ám amely már azon időszak alatt nem tartozott e gazdasági egységhez, amikor az együttműködött a Bizottsággal (lásd a fenti 196. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatot).

217 Harmadszor meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bizottság először meghatározta a bírság alapösszegét (a megtámadott határozat 19.1. szakasza). Ennek során megállapította, hogy külön jogsértési időszakot kell megállapítani a Nedri esetében (18 év és 8 hónap), valamint a Hit Groep esetében (4 év) (a megtámadott határozat (956) preambulumbekezdése).

218 A Bizottság ennek alapján megállapította, hogy a Nedrivel szemben alkalmazandó bírság összege 113 000 000 euró, a Hit Groeppel szemben alkalmazandó bírság összege pedig 29 000 000 euró (a megtámadott határozat (963) preambulumbekezdése az első módosító határozatban foglalt változata szerint).

219 A Bizottság ezt követően súlyosító vagy enyhítő körülmények hiányában megállapította, hogy az alkalmazandó bírság összege a Nedri esetében 113 000 000 euró, a Hit Groep esetében pedig 29 000 000 euró marad (a megtámadott határozat (1057) preambulumbekezdése az első módosító határozatban foglalt változata szerint).

220 A Bizottság ezt követően helyesen mindkét vállalkozás esetében alkalmazta az üzleti forgalom 10%-ára vonatkozó felső határt (a megtámadott határozat (1060) preambulumbekezdése; lásd továbbá a fenti 215. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatot).

221 A Bizottság így megállapította, hogy a Nedrivel szemben alkalmazandó bírság összege 6 742 000 euró (azaz a Nedri 2009-es üzleti forgalmának 10%-a), a Hit Groeppel szemben alkalmazandó bírság összege pedig 6 934 000 euró (azaz a Hit Groep 2003-as üzleti forgalmának 10%-a) (a megtámadott határozat (1071) preambulumbekezdése az első módosító határozatban foglalt változata szerint).

222 A Bizottság ezt követően helyesen a Nedri bírságának az összegét annak együttműködése miatt 25%-kal csökkentette, amely csökkentésben a felperes nem részesülhetett (a megtámadott határozat (1087) preambulumbekezdése; lásd továbbá a fenti 196. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatot).

223 Ennek alapján a Bizottság megállapította, hogy a Nedrivel szemben alkalmazandó bírság összege 5 056 000 euró, a Hit Groeppel szemben alkalmazandó bírság összege pedig 6 934 000 euró (a megtámadott határozat (1057) preambulumbekezdése), és a Hit Groep és a Nedri egyetemlegesen felelősek az első, 5 056 000 euró összegű bírság megfizetéséért (a megtámadott határozat 2. cikke).

224 A Hit Groep lényegében úgy véli, hogy a vele szemben kiszabott bírság összege, mely magasabb, mint a Nedrivel szemben kiszabott bírságé, nem tükrözi megfelelő módon a vele, illetve a Nedrivel szemben megállapított jogsértés tartamát, azaz a Nedri esetében a 18 éven és 8 hónapon át tartó, a Hit Groep esetében pedig csupán 4 éven át tartó időszakot.

225 Figyelembe kell azonban venni azt, hogy az e két társasággal szemben kiszabott bírságok végső összege egyrészt az üzleti forgalmuk 10%-ának megfelelő felső határ alkalmazásából következő kiigazításból (Kendrion kontra Bizottság ítélet, fenti 215. pont, EU:C:2013:771, 57. és 58. pont), és másrészt a Nedrinek az engedékenység keretében nyújtott bírságcsökkentésből származik.

226 E felső határ alkalmazását megelőzően ugyanis az említett két társasággal szemben megállapítandó bírság tekintetében megfelelő módon figyelembe vették e társaságok felelősségének a tartamát, és – jogosan – a 10%-os felső határ alkalmazásához megállapítandó üzleti forgalom tekintetében az eltérő referenciaéveket.

227 A Bizottság következésképpen megfelelt az egyenlő bánásmód elvének, mivel megfelelő módon figyelembe vette az említett kér társaság helyzete között mutatkozó különbségeket (lásd ebben az értelemben: Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 176. pont, EU:C:2005:408, 321–323. pont).

228 Az arányosság elvének megsértését illetően meg kell állapítani, hogy azonfelül, hogy a Bizottság figyelembe vette az egyes társaságok által elkövetett jogsértés időszakának a tartamát oly módon, hogy biztosított legyen az e társaságokkal szemben megállapított szankciók arányos jellege, az említett elv megsértése nem következhet pusztán a két társasággal szemben kiszabott bírságok végső összegének különbségére vonatkozó állításból (lásd ebben az értelemben: 2006. július 4-i, Hoek Loos kontra Bizottság ítélet, T-304/02, EBHT, EU:T:2006:184, 85. és 86. pont).

229 Következésképpen a negyedik jogalap harmadik és negyedik részét, és ennek eredményeképpen e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

Az ötödik, másodlagosan előterjesztett, és az ésszerű határidőnek a Bizottság általi megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

230 A Hit Groep érvelése szerint a versenyjog területén a közigazgatási eljárások ésszerű határidejének a tiszteletben tartása általános jogelv.

231 Hozzáfűzi, hogy az ésszerű határidő túllépése a végső határozat megsemmisítését eredményezheti, és ha a megsemmisítés kizárt, a bírság összege méltányosság címén, vagy a méltányos kompenzáció céljából csökkenthető.

232 A Hit Groep emlékeztet arra, hogy a határidő ésszerű jellegét az adott ügy körülményei alapján kell értékelni, többek között a kontextusra, a felek által az eljárás során tanúsított magatartásra, az ügy bonyolultságára, valamint az érintett feleknek az ügy által érintett érdekeire tekintettel. Emlékeztet továbbá arra, hogy a határidő kezdete a Bizottság első olyan vizsgálati intézkedésének az időpontja, amely jelentősen érinti az érintett vállalkozások helyzetét. Figyelembe kell venni továbbá a hasonló ügyek átlagos határidejét.

233 Márpedig a jelen ügyben a 2002. szeptemberi vizsgálatok, valamint a végleges határozatnak a 2010 júniusában való elfogadása között 94 hónap telt el. A Hit Groep álláspontja szerint ez a határidő annál is inkább ésszerűtlen, mivel az ügy engedékenység iránti kérelmeken alapul, amelyek a Bizottság számára lehetővé tették a jogsértés bizonyítását. Ezenfelül Hit Groep hozzáállása semmilyen módon nem okozta az eljárás késedelmét. Márpedig a Bizottság az ésszerű határidő túllépése miatt semmilyen bírságcsökkentést nem nyújtott. A Hit Groep ezért azt kéri a Törvényszéktől, hogy az általa megfelelőnek vélt mértékben nyújtson a számára ilyen csökkentést.

234 Végezetül a Hit Groep úgy véli, hogy nem az ő feladata annak a bizonyítása, hogy a védelemhez való jogait megsértették, mivel e követelmény csupán a megtámadott határozat megsemmisítésére vonatkozik; márpedig csupán a bírság összegének az ésszerű határidő megsértése miatti csökkentését kérte.

235 Ugyanígy a Hit Groep úgy véli, hogy nem kell olyan különleges körülményekre hivatkoznia, amelyek a bírságnak az – adott esetben nullára történő – csökkentését igazolják, mivel az ésszerű határidő megsértése önmagában az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének és az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke (1) bekezdésének a megsértésének minősül. Nem a Bizottság által nyújtott bírságcsökkentést meghaladó, további csökkentésről van szó. Következésképpen a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy olyan különleges körülmények állnak fenn, amelyek a jelen ügyben indokolják az ésszerű határidő túllépését.

236 Végezetül a Hit Groep megjegyzi, hogy a korábbi ügyekben a közigazgatási eljárás hasonló tartama miatt a Bizottság hivatalból csökkentette a bírság összegét.

237 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

A Törvényszék álláspontja

– Az elvek felidézése

238 Először is az ésszerű határidőnek a versenypolitika terén, a közigazgatási eljárások lefolytatása során való tiszteletben tartása uniós jogi alapelvet képez, amelynek betartását az uniós bíróságok biztosítják (lásd: 2012. december 19-i Heineken Nederland és Heineken kontra Bizottság ítélet, C-452/11 P, EU:C:2012:829, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

239 A közigazgatási eljárás ésszerű határidejére vonatkozó elvet megerősítette az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (2) bekezdése, amely szerint „mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék” (2012. június 5-i Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ítélet, T-214/06, EBHT, EU:T:2012:275, 284. pont).

240 Másodszor az eljárás ésszerű jellegét az egyes ügyekre jellemző körülmények, és különösen azok kontextusa, a felek által az eljárás során tanúsított magatartás, az ügynek a különböző érintett vállalkozások szempontjából fennálló tétje, valamint az ügy bonyolultsága alapján kell értékelni (lásd

ebben az értelemben: Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 131. pont, EU:T:1999:80, 126. pont), valamint adott esetben azon információk és indokolások alapján, amelyeket a Bizottság a közigazgatási eljárás során elvégzett vizsgálati cselekményeket érintően adhat.

241 Harmadszor a Bíróság megállapította, hogy lehetséges a közigazgatási eljárás két különböző – az eljárás belső logikájának megfelelő – szakaszának vizsgálata. A kifogásközléssel záruló első szakasz kezdete az az időpont, amikor a Bizottság a közösségi jogalkotó által ráruházott hatáskörében eljárva olyan intézkedést tesz, amelyben kifogásolja a jogsértést és amelyben lehetővé kell tennie az érintett vállalkozás számára, hogy az eljárás alakulását illetően állást foglaljon. A második szakasz a kifogásközléstől a végleges határozat elfogadásáig tart. Ennek kell lehetővé tennie a Bizottság számára, hogy a felrótt jogsértés tekintetében végleges határozatot hozzon (2006. szeptember 21-i Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ítélet, C-105/04 P, EBHT, EU:C:2006:592, 38. pont).

242 Negyedszer az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az ésszerű határidő elvének a megsértése kétféle következménnyel járhat.

243 Egyrészt abban az esetben, ha az ésszerű határidő elvének a megsértése hatást gyakorolt az eljárás kimenetelére, ez a megtámadott ítélet megsemmisítését vonhatja maga után (lásd ebben az értelemben: 2006. szeptember 21-i Technische Unie kontra Bizottság ítélet, C-113/04 P, EBHT, EU:C:2006:593, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

244 Meg kell állapítani, hogy a versenyjogi szabályok alkalmazása tekintetében az ésszerű határidő túllépése csak a jogsértést megállapító határozat megsemmisítését indokolhatja, és csupán abban az esetben, ha bizonyított, hogy ezen elv megsértése sértette az érintett vállalkozások védelemhez való jogát. Ezen konkrét eseten kívül az ésszerű határidőn belüli határozathozatal kötelezettségének megsértése nincs hatással az 1/2003 rendelet szerinti közigazgatási eljárás érvényességére (lásd: 2003. december 16-i Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ítélet, T-5/00 és T-6/00, EBHT, EU:T:2003:342, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, az ítéletet e tekintetben fellebbezés nyomán helyben hagyta: Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ítélet, fenti 241. pont, EU:C:2006:592, 42. és 43. pont).

245 Mivel azonban a védelemhez való jog tiszteletben tartása, amely elv alapvető jellegét a Bíróság ítélkezési gyakorlata több ízben hangsúlyozta (1983. november 9-i Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ítélet, 322/81, EBHT, EU:C:1983:313, 7. pont) a jelen ügyhöz hasonló eljárások tekintetében alapvető fontosságú, el kell kerülni, hogy e jog orvosolhatatlanul sérüljön a vizsgálati szakasz túlzott elhúzódása miatt, továbbá hogy ez az időtartam megakadályozza az olyan magatartások fennállását cáfoló bizonyítást, amelyek megalapozhatják az érintett vállalkozások felelősségét. Ezért a védelemhez való jog gyakorlása esetleges akadályozásának a vizsgálata nem korlátozódhat arra a szakaszra, amelyben ez a jog ténylegesen érvényesül, vagyis a közigazgatási eljárás második szakaszára. A védelemhez való jog hatékonysága esetleges gyengülésének forrására vonatkozó vizsgálatnak az eljárás egészére ki kell terjednie, figyelembe véve annak teljes időtartamát (Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ítélet, fenti 241. pont, EU:C:2006:592, 50. pont).

246 Másrészt abban az esetben, ha az ésszerű határidő megsértése nem gyakorol hatást az eljárás kimenetelére, e jogsértés azt eredményezheti, hogy a Törvényszék a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében a közigazgatási eljárás ésszerű határidejének a túllépéséből eredő jogsértés megfelelő orvoslásaként adott esetben csökkenti a kiszabott bírság összegét (lásd ebben az értelemben: Technische Unie kontra Bizottság ítélet, fenti 243. pont, EU:C:2006:593, 202–204. pont; 2011. június 16-i Heineken Nederland és Heineken kontra Bizottság ítélet, T-240/07, EBHT, EU:T:2011:284, 429. és 434. pont, melyet fellebbezés nyomán helyben hagyott a Heineken Nederland és Heineken kontra Bizottság ítélet, fenti 238. pont, EU:C:2012:829, 100. pont).

– Értékelés a jelen ügyben

247 A fentiekből következően ahhoz, hogy a hosszú időtartamú közigazgatási eljárás a megtámadott határozat megsemmisítéséhez, vagy a bírság összegének a csökkentéséhez vezethessen, ezen eljárás tartamának túlzottnak kell minősülnie.

248 A jelen ügyben a közigazgatási eljárás négy egymást követő szakaszból állt.

249 Az első szakasz 2002. január 9-én kezdődött azzal, hogy a Bundeskartellamt a Bizottság rendelkezésére bocsátotta a fenti 26. pontban említett dokumentumokat, és 2008. szeptember 30-án zárult a kifogásközlés elfogadásával.

250 A második szakasz ezzel kezdődött meg (lásd a fenti 37–42. pontot), és az eredeti határozat 2010. június 30-i elfogadásával zárult.

251 A Bizottság a keresetek első sorozatának benyújtását követően (melyekre a fenti 10. pont emlékeztet) 2010. szeptember 30-án elfogadta az első módosító határozatot (lásd a fenti 4. pontot) különböző olyan hibák helyesbítése céljából, amelyeket az eredeti határozatban észlelt, és ezzel lezárult a közigazgatási eljárás harmadik szakasza.

252 Végezetül 2011. április 4-én lezárult a közigazgatási eljárás negyedik szakasza azzal, hogy a Bizottság elfogadta a második módosító határozatot, amellyel csökkentette egyrészt az ArcelorMittal, az ArcelorMittal Verderio, az ArcelorMittal Fontaine és az ArcelorMittal Wire France, és másrészt az SLM és az Ori Martin tekintetében kiszabott bírság összegét (lásd a fenti 6. pontot).

253 Először is meg kell állapítani, hogy a felperes által előterjesztett jogalap csupán a közigazgatási eljárás első két szakaszára vonatkozik.

254 A Törvényszék 2013. december 17-én, az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 64. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében írásbeli kérdést tett fel a Bizottságnak annak érdekében, hogy részletes leírást kapjon a 2002. szeptember 19-i és 20-i vizsgálat nyomán az eredeti határozat elfogadásának időpontjáig általa tett lépésekről.

255 A Bizottság a Törvényszék Hivatalához 2014. február 6-án benyújtott beadvánnyal eleget tett e kérésnek.

256 A Törvényszék Hivatala 2014. február 7-én megküldte a felperesnek a Bizottság válaszának másolatát.

257 A Bizottság a válaszában részletesen és meggyőzően kifejti azokat a feladatokat, amelyeket a teljes közigazgatási eljárás során teljesített, valamint azokat az indokokat, amelyek miatt az eljárás 2002-től 2010-ig tartott.

258 A jelen ügyben számos tényező magyarázza a közigazgatási eljárás tartamát.

259 E tekintetben figyelembe kell venni a kartell tartamát (több, mint 18 év), különösen nagy földrajzi kiterjedését (a kartell a tagállamok többségét érintette), a kartell földrajzi és időbeli szerveződését (a 46–58. pontban leírt különböző klubok), a különböző klubok kereteiben tartott találkozók számát (több, mint 500), az érintett vállalkozások számát (17), az engedékenység iránti kérelmek számát (lásd a fenti 27 és 32., valamint azt követő pontokat), az ennek keretében rendelkezésre bocsátott vagy a vizsgálatok során szerzett, különböző nyelveken készített, és a Bizottság által vizsgálandó dokumentumok különlegesen jelentős terjedelmét, a különböző kiegészítő információkéréseket, amelyeket a Bizottságnak a különböző érintett vállalkozásokhoz kellett intéznie a kartell egyre

teljesebb megértésének megfelelően (lásd a fenti 29. és azt követő pontokat, valamint a fenti 42. és azt követő pontokat), a kifogásközlés címzettjeinek számát (több, mint 40), az eljárási nyelvek számát (8), valamint a fizetési képességgel kapcsolatos különböző kérelmek számát (14).

260 A Törvényszék a Bizottság által szolgáltatott információk alapján, melyek az ügy különleges összetettségét tanúsítják, úgy véli, hogy az eljárás első két szakaszának különlegesen hosszú időtartama ellenére az nem minősül túlzottnak. Következésképpen a Bizottság nem hagyta figyelmen kívül az ésszerű határidőt, és az ötödik jogalapot így el kell utasítani.

A hatodik, a Hit Groep által a válaszában előterjesztett, arra alapított jogalapról, hogy a Bizottság a bírság összegének kiszámításához helytelen időszakot vett alapul

A felek érvei

261 A Hit Groep azzal érvel, hogy a Bizottság első alkalommal az ellenkérelmének 23–25. pontjában fejtette ki teljes mértékben és részletesen, hogy a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság összegét hogyan számította ki.

262 A Hit Groep álláspontja szerint ez a számítási módszer nem tűnik ki sem a kifogásközlésből, sem pedig a megtámadott határozatból.

263 A Hit Groep véleménye szerint a Bizottság által a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság összegének a kiszámításhoz figyelembe vett alapösszeg 30 584 561 euró. Ezenfelül az ellenkérelem 25. pontjában szereplő lábjegyzetből kitűnik, hogy ez az összeg a 1996. január 9-től 2002. szeptember 19-ig terjedő időszakban eladott javak értékét képviseli.

264 E lábjegyzet a következőket állapítja meg:

„Az 1996. 01. 09-től 2002. 09. 19-ig terjedő időszakban eladott javak értékéről van szó. A Bizottság a kartellnek mind az öt időszaka vonatkozásában (1984. 01. 01-től 1985. 12. 31-ig; 1986. 01. 01-től 1992. 12. 14-ig; 1992. 12. 15-től 1993. 12. 31-ig; 1994. 01. 01-től 1996. 01. 08-ig; 1996. 01. 09-től 2002. 09. 19-ig) meghatározta az eladások értékét, majd azt megszorozta az időszaknak megfelelő szorzóval. A módosító határozat az egyértelműség érdekében ezeket az eladási értékeket feltünteti egy a határozat (935) preambulumbekezdésében foglalt táblázatban.”

265 A Hit Groep hozzáfűzi, hogy az első módosító határozat a megtámadott határozat (935) preambulumbekezdését kiegészítette egy táblázattal, de abban a neve nem szerepel.

266 Álláspontja szerint tehát ezek a pontosítások első alkalommal csupán az ellenkérelemben jelentek meg.

267 Márpedig a Hit Groep emlékeztet arra, hogy a Nedri által 1998. január 1-jétől 2002. január 17-ig tartó időszakban elkövetett jogsértésért állapították meg az egyetemleges felelősségét, holott a Bizottság a Nedri eladásai értékének a meghatározásakor az 1996. január 9-től 2002. szeptember 19-ig tartó időszakot vette alapul.

268 Álláspontja szerint tehát jóval hosszabb időszak tekintetében állapították meg a bírságot vele szemben, mint amelyért valójában a felelősségét meg kellett állapítani.

269 Márpedig a Hit Groep úgy véli, hogy a bírság összegének kiszámításakor figyelembe kell venni azon évek számát, amelyek tekintetében a vállalkozás felelősségét megállapítják.

270 A Hit Groep végezetül hozzáfűzi, hogy a második módosító határozat (5) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság az anyavállalatok egyetemleges felelősségét csak a bírság azon része tekintetében állapítja meg, amely annak az időszaknak felel meg, amelynek során az anyavállalat a kérdéses leányvállalattal egyetlen vállalkozást alkotott, a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság viszont nagyobb, mint a Nedrivel szemben kiszabott bírság.

271 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

A Törvényszék álláspontja

272 A Hit Groep a 2011. május 6-i és július 26-i levelekben arra kérte a Törvényszéket, hogy a jogalapjait kiegészíthesse azt követően, hogy az állítása szerint olyan, a bírság összegének kiszámításával kapcsolatos információk jutottak a tudomására, amelyek első alkalommal a Bizottság ellenkérelmében szerepeltek.

273 A 2011. május 6-i levél előterjesztésére azon határidőn belül került sor, amelyet a Hit Groeppel szemben a válasz benyújtására meghatároztak, és amely 2011. május 17-én járt le.

274 A Bizottság a maga részéről lényegében azt állítja, hogy a kérdéses információk már rendelkezésre álltak mind az eredeti határozatban ((927) és azt követő preambulumbekezdések), mind pedig az első módosító határozatban ((930) és (932) preambulumbekezdés, valamint a mellékletben szereplő táblázat), és ez a jogalap új, következésképpen elfogadhatatlan.

275 Meg kell állapítani egyrészt azt, hogy a megtámadott határozat (930), (932) és (933) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(930) A jogsértésben való részvétel tartamát illetően tett megállapításoknak (lásd a VI. és VII. fejezetet) megfelelően a jogsértésben való részvétel utolsó teljes üzleti éve a DWK esetében 2000, a jelen határozat címzettjének minősülő valamennyi egyéb vállalkozás esetében pedig 2001.

[…]

(932) Az érintett földrajzi terület az idő múlásával változott. 1984–től 1995-ig (a Zürich klub időszaka) az Németországot, Franciaországot, Olaszországot, Hollandiát, Belgiumot, Luxemburgot, Spanyolországot és Ausztriát foglalta magában. 1992-től kezdődően (az España klub megállapodásai alapján) Portugália is beletartozott. 1996-tól 2002-ig (a Zürich klub válságának az időszaka, amikor az Európa klub kvótával kapcsolatos megállapodását kidolgozták, az Európa klub időszaka és a terjeszkedés időszaka), a földrajzi kiterjedés ugyanazokat az országot foglalta magában, mint a Zürich klub időszaka során, ideértve Portugáliát, valamint beletartozott Dánia, Svédország, Finnország és Norvégia is (lásd a 9.1.1–9.1.5. szakaszt). Ezt a Bizottság figyelembe vette az eladások értékének kiszámításánál, és kizárta a Portugáliában 1992. december 15. előtt teljesített eladásokat, valamint a Dániában, Svédországban, Finnországban és Norvégiában 1996. január 9. előtt teljesített eladásokat.

(933) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a Spanyolországban, Ausztriában, Finnországban, Svédországban és Norvégiában teljesített eladások értéke nem vehető figyelembe a jogsértés teljes időtartama tekintetében, mivel Spanyolország csak 1986. január 1-jén csatlakozott az EK-hoz, és az EGT-Megállapodás csupán 1994. január 1-jén lépett hatályba. Az ezen országokban 1986. január 1-je, illetve 1994. január 1-je előtt teljesített eladások ezért ki vannak zárva az eladások értékének számításából. Ezt az elemet a 19.1.6. szakasz vizsgálja.”

276 Ezenfelül a Bizottság az első módosító határozatban a következőket állapította meg:

„(5) A 19.1.2. szakaszban megjelölt különböző időszakok vonatkozásában a határozat alapjául szolgáló eladási érték számításának egyértelművé tétele érdekében a (935) preambulumbekezdés végén a következő elemeket kellett volna feltüntetni:

– 9. Nedri (2009. június 30-i válasz):

– 1984. 01. 01.– 1985. 12. 31.: 30 157 611 euró

– 1986. 01. 01.– 1992. 12. 14.: 30 389 997 euró

– 1992. 12. 15.– 1993. 12. 31.: 30 389 997 euró

– 1994. 01. 01.– 1996. 01. 08.: 30 389 997 euró

– 1996. 01. 09.– 2002 09. 19.: 30 584 561 euró.”

277 Az első módosító határozat 3. cikkének 22. pontjából következik továbbá, hogy annak címzettje a Hit Groep.

278 A Bizottság tehát jogosan érvel azzal, hogy a kérdéses információkat első alkalommal nem az ellenkérelemben hozta a Hit Groep tudomására.

279 Igaz, hogy a Hit Groep kérhette volna, hogy az első módosító határozat nyomán módosíthassa a kereseti kérelmeit, de csupán a két hónapos keresetindítási határidőn belül.

280 Ahhoz ugyanis, hogy a kereseti kérelmek módosítása iránti kérelem elfogadható legyen, azt az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdésében foglalt keresetindítási határidőn belül kell benyújtani (2011. december 16-i Enviro Tech Europe és Enviro Tech International kontra Bizottság ítélet, T-291/04, EBHT, EU:T:2011:760, 96. pont; 2013. szeptember 6-i Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet, T-35/10 és T-7/11, EBHT, EU:T:2013:397, 55. pont).

281 Márpedig a jelen ügyben az első módosító határozat elleni kereset határideje már régen lejárt azt megelőzően, hogy a felperes a kérelmét a 2011. május 6-i levélben előterjesztette.

282 Ebből következik, hogy e jogalap elfogadhatatlan.

283 Az említett jogalap mindenesetre egyébiránt megalapozatlan, mivel a Bizottság nem követett el hibát azzal, hogy a Hit Groeppel szemben kiszabott bírság kiszámítása tekintetében megállapította, hogy az eladási érték 30 584 561 euró, majd azt megszorozta a 4-es együtthatóval annak érdekében, hogy figyelembe vegye a Hit Groepnek betudható jogsértés időtartamát. A felperes állításaival ellentétben ugyanis nem alkalmaztak vele szemben a megállapított felelősségének időtartamánál hosszabb időtartamra vonatkozó szankciót (lásd a fenti 217. és 226. pontot).

284 Következésképpen a jogalapot el kell utasítani.

A hetedik, az ésszerű határidőnek a Törvényszék általi megsértésére alapított jogalapról

285 A tárgyalás során a felperes lényegében azt állította, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a keresetének elbírálására vonatkozó ésszerű határidőt, és ebből le kell vonni a következtetéseket az általa megfizetendő bírság összege szempontjából.

286 Meg kell állapítani, hogy az ilyen kifogás elfogadhatatlan abban az esetben, ha azt ugyanazon kereset keretében terjesztik elő, mint amely keresetre induló eljárásban azt állítják, hogy megsértették az ésszerű határidő elvét.

287 A keresetet elbíráló bírósági testület ugyanis e kifogás vizsgálatakor arra kényszerülne, hogy a saját magatartásának hibás vagy jogellenes jellegéről határozzon, ami a felperesben jogosan kelthetne kételyeket az említett testület objektív pártatlanságát illetően (lásd: 2013. szeptember 16-i CEPSA kontra Bizottság ítélet, T-497/07, EU:T:2013:438, amellyel kapcsolatban fellebbezés van folyamatban, 268. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

288 Következésképpen, amennyiben valamely uniós bíróság megsérti a Charta 47. cikkének második bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, hogy az előtte folyamatban levő ügyeket ésszerű időn belül tárgyalja, ezt a Törvényszék előtt indított kártérítés iránti eljárás keretében lehet szankcionálni (Kendrion kontra Bizottság ítélet, fenti 215. pont, EU:C:2013:771, 94. pont; 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet, C-58/12 P, EBHT, EU:C:2013:770, 83. pont).

289 A fentiekből az következik, hogy a hetedik jogalapot el kell utasítani.

290 A fenti megfontolások összességéből következően a felperes által felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni. A megsemmisítés iránti keresetet ezért teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy a jelen ügy körülményei között a teljes felülvizsgálati hatáskör keretében meg kellene változtatni a felperessel szemben kiszabott bírságot.

A költségekről

291 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felperest, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A HIT Groep BV maga viseli a saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerülő költségeket.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2015. július 15-i nyilvános ülésen.

Aláírások